

2011-08-24

Dnr 2011/01103

Strålsäkerhetsmyndigheten

171 16 Stockholm

Remissvar Strålsäkerhetsmyndighetens beräkningar av kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp

(SSM2011-153)

Riksgälden har inget att invända mot Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) beräkningar av kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp. I allt väsentligt välkomnar vi de förändrade principer och utgångspunkter SSM grundar sina beräkningar på. Samtidigt vill vi poängtera vikten av ett fortsatt utvecklingsarbete när det gäller beräkning och granskning av kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp.

Riksgälden har vid ett flertal tillfällen tidigare, se till exempel "Yttrande om reaktorinnehavarnas och övriga tillståndsinnehavares förslag till säkerheter för åren 2008-2009" 2008-04-30, hävdad att statens största risk i kärnavfallsprojektet är att finansieringsbehovet underskattas. Det är därför mycket angeläget att ständigt utveckla metoderna för, och kritiskt granska, beräkningarna av kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp. I ljuset av de kostnadsökningar Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) redovisar i sitt underlag, "Plan 2010 – Kostnader från och med 2012 för kärnkraftens radioaktiva restprodukter" ter sig detta än mer angeläget. I de granskningar och beräkningar SSM nu gör anser vi att det sker en väsentlig och nödvändig utveckling för att minska statens finansiella risk i samband med kärnavfallshanteringen.

Några av de förändringar av principer och utgångspunkter som SSM nu genomför i sina granskningar och beräkningar är särskilt värda att uppmärksamma.

Riksgälden stödjer till fullo principen att beräkna *medelvärdet* av kostnadsutfallen, till skillnad mot de tidigare medianvärdesberäkningarna, för att få en approximation av den aggregerade kostnadsfördelningens väntevärde.

I samband med beräkning av säkerheter finner SSM det tydligt att säkerheterna inte kan tas i anspråk innan fondmedlen är förbrukade. Detta får i sin tur konsekvensen att beloppen för vilka säkerheter ska ställas blir betydligt högre jämfört med om säkerheterna kan tas i anspråk innan fondmedlen är förbrukade. Riksgälden delar helt SSM:s uppfattning i frågan om när säkerheterna kan tas i anspråk.

Behov av fortsatt utvecklingsarbete

Trots de förbättringar som sker i och med denna granskning är det dock mycket angeläget att fortsätta utveckla granskningsarbetet. Detta utvecklingsbehov blir särskilt tydligt då SSM påpekar på s. 12, *"Kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp för 2012-2014"*, att

"Den konsekvensanalys som SSM genomfört tyder visserligen på att kostnaderna kan vara underskattade med betydligt mer än 10 procent."

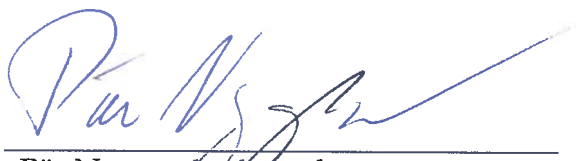
Trots denna analys gör SSM bedömningen att en justering på 10 procent ger en godtagbar förbättring av den finansiella säkerheten i hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet. Det är oklart hur SSM kommer fram till att en justering på 10 procent är godtagbar då deras analys tyder på att kostnaderna kan vara underskattade med betydligt mer än 10 procent samtidigt som de framhåller att det långt ifrån är självklart vad som är en väntevärdesriktig skattning. Det vore önskvärt att SSM på ett tydligare sätt redovisar hur de kommer fram till att just 10 procent är en godtagbar förbättring av den finansiella säkerheten. Riksgälden anser även att det är nödvändigt med ett fortsatt utvecklings- och granskningsarbete för att få större säkerhet och precision i de skattningar som ligger till grund för kostnadsberäkningarna på vilka avgifter och säkerheter grundar sig.

Ett ytterligare exempel på att det kvarstår ett väsentligt utvecklingsarbete är att kompletteringsbeloppen inte fullt ut är justerade i enlighet med de nya överväganden SSM gör, vilket även SSM uppmärksammar. Detta innebär sannolikt att kompletteringsbeloppen nu är underskattade.

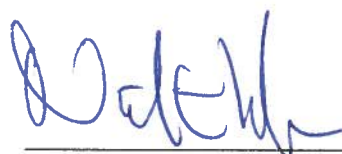
Därtill anser vi att en både naturlig och önskvärd vidareutveckling av det fortsatta granskningsarbetet från SSM är att närmare granska den beräkningsmodell som SKB använder sig av. Det vill säga att utöver den granskning av de skattningar, antaganden m.m. som ligger till grund för de indata som beräkningarna av avgifts- och säkerhetsbelopp bygger på, även granska och bedöma rimligheten i motsvarande antaganden, förenklingar och metodval som SKB slutligen gör vid själva utförandet av beräkningarna. För precis som SSM uppmärksammar i sin analys, se s. 29, *"Granskning av SKB rapport Plan 2010 – Kostnader från och med 2012 för kärnkraftens radioaktiva restprodukter"*, så påverkar t.ex. valet av parametrisk sannolikhetsfördelning beräkningarnas resultat. På samma tema finns det anledning att få en ökad kunskap om hur SKB:s beräkningsmodell i praktiken tillämpas (t.ex. i samband med att simuleringar görs), hur de parametriska sannolikhetsfördelningar (t.ex. Betafördelningen) som väljs anpassas till de punktestimat som SKB tar fram etc. Med andra ord är det vår uppfattning att det finns flera aspekter av SKB:s beräkningar som det finns goda skäl att få bättre insyn i.

Utifrån en sådan kompletterande granskning ges SSM bättre förutsättningar att ställa erforderliga krav på hur SKB ska utveckla redovisningen av sitt analysarbete, vilket enligt vår mening skulle bidra till ökad kvalitet och skapa en ändamålsenlig förbättring av transparensen i ärendet. För att en sådan granskning i praktiken ska vara meningsfull så är det, enligt vår bedömning, nödvändigt att ta in och granska SKB:s beräkningsmodell i sin helhet, och i ett format som gör det möjligt att till fullo kunna replikera resultaten av de beräkningar som SKB redovisar. Vi vill dock betona att vår syn i denna aspekt av det fortsatta granskningsarbetet inte innebär något ifrågasättande av grunderna för SKB:s beräkningsmodell, t.ex. den successiva kalkyleringsmetoden som sådan.

I detta ärende har biträdande riksgäldsdirektören Pär Nygren beslutat, efter föredragning av Niclas Elofsson.

Pär Nygren, beslutande

Niclas Elofsson, föredragande

